

Náučný chodník Dobšinská Maša

Kraj:	Košický
Okres:	Rožňava
Geomorfologická jednotka:	Volovské vrchy
Geologická jednotka:	gemerské pásmo
Chránené územie:	Národný park Slovenský raj
Prístup:	bus Dedinky, Dobšinská Maša
Východisko:	Dedinky, Dobšinská Maša povyššie zastávky busu, resp. turistického smerovníka
Trasa:	Dedinky, Dobšinská Maša - severozápadným svahom vrchu nad osadou (pod sedlom Dobšinský kopec) - Dobšinská Maša
Dĺžka, prevýšenie:	3,2 km, prevýšenie 140 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: historické, vodohospodárske, ochranárske, banícke

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Chodník je krátko súbežný s červenou a neskôr zelenou turistickou značkou.

Rok otvorenia: ?; 2018? obnova

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Mestské lesy Dobšiná, s. r. o., Turecká 54, 049 25 Dobšiná, tel. 058 / 794 129

Aktuálny stav: Chodník je v dobrom stave a dobre vyznačený v teréne.

Poznámka: V blízkosti trasy náučného chodníka sa nachádzajú dve hodnotné vyhlíadky (pozri obrázok s plánom chodníka nižšie).

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Dedinky. Obec na severozápadnom okraji Volovských vrchov na ich styku so Slovenským rajom na sever od Dobšinej. Vznikla v roku 1933 zlúčením baníckych osád Štefanovce a Imrichovce. Prvá písomná zmienka o Štefanovciach je z roku 1380. V 18. storočí boli ako majetok rodu Csákyovcov rozdelené medzi bratov Štefana a Imricha, ale v roku 1933 sa spojili a vytvoril obec Dedinky. Pôvodnými obyvateľmi dnešných Dediniek boli baníci, ktorí v okolitých horách vyhľadávali a ťažili medené a železné rudy. K baníkom sa prisťahovali drevorubači, uhliari a spracovatelia vyťažených rúd, ktorí ich tavili a spracovávali v tzv. mašách a hámroch. V roku 1960 bola k obci pripojená jej dnešná miestna časť **Dobšinská Maša**, pôvodne osada mesta Dobšiná.

Palcanská Maša. Miestna časť obce Mlynky a nad ňou ležiaca rovnomenná umelá vodná nádrž (priehrada) na hornom toku Hnilca na styku Slovenského raja a Volovských vrchov. Osada vznikla okolo roku 1800 v súvislosti s výstavbou vysokej pece a hámrov. Vodná nádrž je súčasťou prečerpávacej vodnej elektrárne Dobšiná, prvej prečerpávacej elektrárne na Slovensku, spustenej v roku 1953. Celková plocha nádrže je 85 ha. Výstavbe padlo za obeť niekoľko domov v obciach Dedinky a Stratenská Píla. Teplotou vody patrí medzi najchladnejšie vodné nádrže na Slovensku. Účelom priehrady bola výroba elektrickej energie a regulovanie toku Hnilca. Voda z Kaplanovej turbíny odteká takmer 3 km dlhým tunelom popod Dobšinský kopec z povodia Hnilca do povodia Slanej. Dnes nádrž plní aj funkciu rekreácie a rybolovu.

Dobšinský kopec (974 m n. m.). Zväčša odlesnený **vrch** medzi Dobšinou a Dedinkami, tvoriaci spolu s tiež bezlesnou Kruhovou (996 m n. m.) rozvodný masív v západnej časti Volovských vrchov. Západne od jeho vrcholu **sedlom Dobšinský kopec (851 m n. m.)** prechádza významná cestná komunikácia z doliny Slanej od Rožňavy do doliny Hnilca a cez Stratenú na Brezno či Poprad, resp. odbočka z nej popod nádrž Palcanská Maša cez Mlynky na Spišskú Novú Ves či Nálepko. Každoročne sa tu konajú automobilové preteky do vrchu. Sedlom a južným svahom vrchu Dobšinský kopec, poskytujúcimi výhľady, vedú súběžné červeno značené turistické magistrály Cesta hrdinov Slovenského národného povstania a E8.

Volovské vrchy. Rozľahlé, až 70 km dlhé a vyše 30 km široké pohorie východo-západného smeru na juhu východného Slovenska zhruba medzi Dobšinou, Rožňavou, Medzevom, Košicami, Margecanmi, Krompachmi, Spišskou Novou Vsou a Dedinkami. Susedí na juhu s Revúckou vrchovinou, Rožňavskou kotlinou, Slovenským krasom a Košickou kotlinou, na severe s Čiernou horou, Hornádskou kotlinou a Slovenským rajom (podcelkom Spišsko-gemerského krasu) a na západe krátko so Stolickými vrchmi.

Má komplikovanú vrásovo-zlomovú štruktúru i geologickú stavbu, v ktorej prevládajú paleozoické slabo premenené horniny (fylity, paleovulkanity) s výskytom železných a polymetalických rúd, sadrovca, magnezitu. Pri severnom a východnom okraji sa vyskytujú mezozoické vápence a dolomity (Galmus a oblasť okolo Folkmarskej skaly a Červenej skaly). Pomerne na veľkej ploche presahuje nadmorská výška 1 000 m, najvyšším je vrch Skalisko (1 293 m n. m.) v masíve Volovca v juhozápadnej časti pohoria severne nad Čučmou. Prevláda hornatinový, hladko modelovaný reliéf, len okolo Hnilca a Belej sa vytvorili širšie doliny až brázdy s miernejšie rezaným (podvrchovinným) reliéfom (Hnilecké podolie, Hámorská brázda). Zhruba rovnobežne so severnou hranicou pohorie naprieč - medzi Dedinkami a Margecanmi - preteká Hnilec hlbokou členitou dolinou, pozdĺž severnej hranice pohoria tečie Hornád, vo vnútri pohoria pramení napr. Bodva. Prevažne zalesnené pohorie s nevelkými pôvodne baníckymi sídlami križuje viacero cestných komunikácií vysoko ležiacimi sedlami (Dobšinský kopec, Grajnár, Súľová, Úhornianske sedlo, Štóske sedlo) a prechádza ním (dolinou Hnilca) železničná trať Červená Skala - Margecany.

Názvy informačných panelov

1. Dobšinská Maša
2. Mestské lesy Dobšiná
3. História Mestských lesov Dobšiná
4. Hydroenergetické dielo Dobšiná
5. Národný park Slovenský raj
6. Banícka a hutnícka história

